

- In het IBO Klimaat zijn reeds voorstellen gedaan voor normerende en beprijzende maatregelen gericht op het klimaat. De normerende en beprijzende maatregelen die onder het stikstoftraject worden uitgewerkt, kunnen mogelijk ook een bijdrage leveren. De uitkomsten van dit traject komen echter te laat om mee te lopen in het voorjaar of in het landbouwakkoord.
- Ook de gebiedsprogramma's die in het kader van het NPLG worden opgeleverd, komen pas op 1 juli en zullen naar verwachting nog weinig concrete maatregelen bevatten.
- Vanuit Financiën zien wij normeren/beprijzen als een essentieel onderdeel van de stikstof/klimaataanpak in de landbouw een noodzakelijke knop om de doelen te kunnen halen (binnen budget). Indien het niet lukt om concrete afspraken te maken over normeren/beprijzen in het landbouwakkoord, zal het kabinet later dit jaar zelf stappen moeten zetten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Nvt.

**AGENDA BWO VOORJAARSBESLUITVORMING KLIMAAT:
SECTOR LANDBOUW & LANDGEBRUIK**

Vergaderdatum en tijd	Vrijdag 24 maart 14:30 – 15:15
Vergaderplaats	Webex
Voorzitter	MKE
Genodigden	MLNV, MN&S, SFIN (als vervanger MFIN) en ambtelijke ondersteuning (max. 2 per departement)
Liaison	Persoonsgegevens

0. OPENING

- Opening
- Vaststelling verslag BWO 14 maart

Bijlage 1: Verslag BWO 14 maart

1. AANVULLENDE MAATREGELEN LANDBOUW & LANDGEBRUIK

Toelichting: Op basis van de onderstaande groslijst worden de mogelijke aanvullende maatregelen per subsector besproken. Mogelijk volgt een voorstel tot maatregelenpakket door MLNV en MN&S als nazending.

A. Glastuinbouw	CO ₂ -effect	Budgettair effect
Convenant: Vlakke heffing per 2025	0 – 3,7 Mton, maatregelen	0
Convenant: Restemissiedoel 2030 tussen 4,3 en 4,8 Mton	borgen	-
CA: Afschaffing verlaagde tuinbouwtarieven EB per 2025	tezamen	135 tot
CA: Beperking WKK-inputvrijstelling per 2025	restemissiedoel	700
IBO: Fiscale heffing aan de marge glastuinbouw	0,3 – 0,8	0
IBO: Normering methaanslip alle wkk's	0,1	0
IBO: Effect EB-maatregelen (overstijgend)	0,2	-
IBO: Effect aanscherping Energiebesparingsplicht (overstijgend)	-	-
KF/SDE: EG-regeling	interactie	-112 (claim -334)
KF/SDE: Warmtedistributienetten Glastuinbouw	interactie	0 (claim -488,5)
KF/SDE: MEI-regeling	interactie	0 (claim -50)
KF: Geothermie lage temperatuur	interactie	-100 (claim -100)
B. Veehouderij/Akkerbouw (NPLG)	CO₂-effect	Budgettair effect
IBO: Introductie GVE-norm (1,7/hectare) voor melkvee per 2030	3	0
IBO: Productierechten uitbreiden naar vleesvarkens, geiten en schapen per 2025 i.c.m.	1 - 2	0

5-16 jaar

→ waterstof →

IBO: Productie- en fosfaatrechten bij transactiemoment met 30% afkomen

IBO: Introductie fiscale heffing aan de marge emissies veehouderij/akkerbouw per 2028	1,5	0
IBO: Normering additieven + veevoer (i.c.m. BBT)	0,8	0
IBO: Invoeren normen plantaardige eiwitten supermarkten en fastfoodketens	Mondiaal	-35
IBO: Invoeren consumptiebelasting zuivel	Mondiaal	1450
IBO: Invoeren consumptiebelasting vlees	Mondiaal	2750
IBO: Invoeren normen tegen voedselverspilling	Mondiaal	-28
KF: Biobased bouwen	interactie	0 (claim -464)
KF: Decentrale waterstofopwekking landbouw	interactie	0 (claim -50)

C. Landgebruik

	CO ₂ -effect	Budgettaire effect
IBO: Normering veenweiden	0,4	0

[NAZENDING/ONDER VOORBEHOUD] Bijlage 2: Voorstel tot maatregelenpakket door MLNV/MNenS

2. NARRATIEF

Toelichting: Departementen worden gevraagd om voor hun sector een narratief van één alinea aan te leveren voor de brief. In deze alinea dient een overzicht te worden gegeven van de maatregelen waartoe besloten is. Een conceptversie van deze alinea zal worden meegenomen in het concept van de kamerbrief die wordt besproken in de MCKE van 4 april.

[NAZENDING/ONDER VOORBEHOUD] Bijlage 3: Voorstel tot narratief door MLNV/MNenS

3. TIMING

Toelichting: In het vorige BWO is vastgesteld dat het van belang is om de voorjaarsbesluitvorming en lopende processen goed op elkaar te laten aansluiten. Dit betreft het Landbouwakkoord (vaststelling beoogd in de MR van 21 april), het NPLG (oplevering gebiedsprogramma's begin juli), het traject normeren en beprijzen stikstof (oplevering beoogd eind mei/begin juni, daarna besluitvorming) en de voorjaarsbesluitvorming.

Het BWO wordt gevraagd te reflecteren op de timing.



Ministerie van Financiën

Ub ma 27/3
BWO

11.15 - 11.30
11.30 - 12.00

HEDEN
TER ADVISERING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene

Financiële en

Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Vorbereiding BWO Elektriciteit

Datum

24 maart 2023

Notanummer

2023-0000081738

Bijlagen

geen

Aanleiding

Maandag 27 maart 2023 vindt het BWO Elektriciteit plaats. Hierbij ontvangt u de voorbereiding.

Beslispunten

Wij adviseren u de aandachtspunten in te brengen ten aanzien van de voorgestelde maatregelen voor de sector elektriciteit. Onder kernpunten worden de aandachtspunten nader toegelicht.

Kernpunten

- Globaal kan de ambitie als volgt worden samengevat: (1) versnellen van de verdere verduurzaming van vrij regelbaar vermogen middels een combinatie van normering, beprijzing en subsidiering (2) verhogen van de hoeveelheid hernieuwbare elektriciteit (zon, waterstof, wind op zee). (3) streefjaar van 2035 voor het bereiken van CO2-neutraliteit in de elektriciteitssector.
- Overkoepelend geldt dat het ons inziens goed is dat MKE ambitieus is in de sector elektriciteit. Voor benodigde middelen wordt aangesloten bij het Klimaatfonds, maar ook gekeken naar extra middelen voor de SDE++.
 - Wij adviseren u aan te geven dat eventuele extra SDE-middelen gedekt moeten worden, en niet kunnen worden gefinancierd uit de meevaller binnen de SDE++.
 - U kunt aangeven dat u bij de uitgaven uit het klimaatfonds in eerste instantie uitgaat van het advies van ambtelijk EZK, FIN en PBL. Dat betekent dat niet alle claims die zijn ingediend worden gehonoreerd en dat er randvoorwaarden gelden (b.v. alleen middelen uit klimaatfonds als er ook afspraken zijn over normering).
- Agendapunt 1, het narratief: Wij hebben geen grote aandachtspunten bij het narratief. Het narratief is weinig opzienbarend, en herhaalt doelen die al eerder zijn gecommuniceerd. Desgewenst kunt u aangeven dat naast binnenlandse productie, ook energie-import (bijvoorbeeld van waterstof) van belang zal zijn. Uit verschillende scenariostudies blijkt dat dit een vereiste is om ruimte te houden voor de Nederlandse industriële sector. Ook hierop moeten we ons voorbereiden.
- Agendapunt 2, het pakket voor het voorjaar: Het pakket is gelijk aan dat van het IBO, dat FIN zelf ook heeft voorgesteld als uitgangspunt voor het

27.03.23

Dank

Guus

Wacht
Vroeg

→ klimaatpakket. In de pakketten voor het voorjaar wil MKE de maatregel opnemen om BECCS te gaan toepassen op energiecentrales (afvangen uitstoot energieopwekking in kolencentrales met biomassa). Hiervoor wordt een opbrengst genoemd van 5-6 Mton. In de stukken voor dit BWO wordt deze maatregel genoemd als een optie om dit voorjaar een principebesluit over te nemen, en naderhand verder uit te werken. MKE wil hier wel Mtonnen voor inboeken.

- || ○ Wij adviseren u in te brengen dat het pakket niet gedekt is, en dat FIN op deze manier niet in kan stemmen. Los van de budgettaire vraag, zijn de maatregelen ons inziens vanuit klimaat positief.
- || ○ Indien MKE aangeeft BECCS op te willen nemen in dit pakket,

Eenheid van Kabinetsbeleid

- Het onderzoeken van de maatregel is op zich een goed idee, uiteindelijk zijn negatieve emissie nodig. O.i. moet de komende weken aan een uitgewerkt voorstel worden gewerkt.
- Het betreft een ambtelijke inschatting die nog niet is gevalideerd door het PBL of andere experts.
- Er zijn risico's voor leveringszekerheid en betaalbaarheid.
- Het is geen eindoplossing voor de energietransitie en creëert mogelijke lock-ins. Op lange termijn passen waterstofcentrales als regelbaar vermogen beter in het eindbeeld.
- Vraagt inzet van biograndstoffen die schaars zijn en mogelijk hoogwaardiger ingezet kunnen worden.
- Het lijkt niet realistisch dat centrales veel eerder dan 2030 op BECCS draaien.
- Wij adviseren u om aan te geven dat het wat FIN betreft niet zo kan zijn dat we Mtonnen inboeken voor maatregelen die nog niet zijn uitgewerkt, en waarvan nog niet zeker is of het effect haalbaar is. Dit is geen prudente manier van programmeren.
- Agendapunt 3, maatregelenpakket NPE: Het doel van MKE is om over dit pakket dit voorjaar al een principebesluit te nemen, om dan daarna de uitwerking en haalbaarheid te bezien. Er lopen reeds studies naar deze maatregelen, maar deze zijn niet op tijd klaar voor het voorjaar.
 - Wij adviseren u om in te brengen dat het een goed pakket is om verder uit te werken, maar dat het niet akkoord is om hiervoor Mtonnen in te boeken. Dit kan alleen als maatregelen voldoende zijn uitgewerkt, en er voldoende zekerheid kan worden geboden dat het effect daadwerkelijk kan worden gerealiseerd.

l = Bio
energ
cab

Toelichting

Hieronder vindt u een korte samenvatting per agendapunt van hetgeen er voorligt ter bespreking:

- 1. Het narratief
 - Van belang dat de elektriciteitsvoorziening vooroploopt met verduurzaming.
 - Door de ambitieuze uitbreiding van zonne- en windenergie zal in 2030 al ruim 75% van de elektriciteit volledig CO2-vrij geproduceerd zijn. Ons doel is in 2035 100% CO2-neutraal.

- De ambities voor zonne- en windenergie moeten nog verder worden opgehoogd voor dit doel.
- Hiervoor is de ontwikkeling van voldoende flexibele vraag naar CO2-vrije elektriciteit noodzakelijk.
- Naast de ontwikkeling van voldoende CO2-vrij regelbaar vermogen wordt op dit moment de nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales onderzocht.
- Voornemens om te verkennen welke rol BECCS middels negatieve emissies kan spelen in een 100% CO2-neutraal elektriciteitssysteem.
- Scherp in het oog dat de leveringszekerheid en de betaalbaarheid in de elektriciteitsvoorziening geborgd zullen zijn.

2. Pakket maatregelen IBO/klimaatfonds voor besluitvorming

Normering elektriciteitssector richting klimaatneutraal 2035

- Deze optie houdt in dat verkent wordt welke vormen van normering het beste kan worden ingezet om tot additionele inzet van CO2-vrije energiedragers te komen:
 - normeren van de ombouw naar waterstofklaar
 - een bijmengverplichting van CO2-vrije energiedragers
 - en verplichting tot inzet van BECCS.
- Deze normering zou op korte termijn moeten worden ingesteld en uiterlijk per 2035 moeten ingaan en waar mogelijk per 2030. De maatregel zou in 2030 1 Mton kunnen opleveren.

Uitbreiden verplichtingen zon op daken bij semipublieke gebouwen, utiliteitsbouw en parkeerterreinen

- Houdt in dat de genoemde ruimtes beschikbaar worden gemaakt voor het installeren van zonne-energie. De maatregel levert 0,5 Mton op.
- Voor deze maatregel zou Klimaat extra middelen willen in de SDE++.

Zonneparken en energieopslag binnen windparken op zee (3 GW)

- Kan zorgen voor een betere benutting van het elektriciteitsnet door op piekmomenten opgewekte elektriciteit op te slaan en wanneer de vraag stijgt in te voeden op het net. De maatregel kan rond 0,5 Mton opleveren.
- De kosten van 0,6-1,4 miljard euro kunnen worden verrekend met de opbrengst van het veilen van kavels voor windenergie (dit is overigens meer dan geraamd in het IBO, waar is uitgegaan van 400 miljoen euro kosten). Dit is een budgettair besluit met een negatief effect op het EMU-saldo en moet dus wel meegenomen worden in de voorjaarsbesluitvorming.

Invoeren verplichting batterijen voor nieuwe grootschalige zonneparken (beginnen met 1 GW)

- Batterijsystemen verplichten bij nieuwe grootschalige zonneparken op plekken met netcongestie. Hierdoor kunnen meer zonneparken gerealiseerd worden. Een verplichting kan worden opgelegd via een eis in de bestaande SDE++ subsidie. Levert 0,4 Mton op.
- De maatregel wordt in het voorstel van Klimaat wat duurder ingeschat dan in het IBO: 680 miljoen tot 2030 (t.o.v. 595 miljoen) en 850 miljoen inclusief de jaren daarna. Hiervoor vraagt Klimaat extra middelen voor de SDE++.

Oplossen knelpunten elektriciteitsnet en verzoek tot onderzoek flexibilisering elektriciteitsnet door ACM

- 
- Maatregel bestaat uit een aantal opties die moeten leiden tot een efficiëntere benutting van het bestaande elektriciteitsnet, zoals subsidies voor zaken als batterijen en ICT-oplossingen voor het afstemmen van vraag- en aanbodprofielen.
 - De ACM wordt gevraagd of er onderzoek kan worden gedaan naar nettarieven van kleinegebruikers (om deze beter te laten aansluiten bij de mate dat het elektriciteitsnet wordt belast op drukke momenten), flexibele contracten (waarmee netgebruikers niet op drukke momenten het elektriciteitsnet mogen gebruiken in ruil voor een verlaagd tarief) en het verruimen van congestiemanagement (waarbij netbeheerders specifieke netgebruikers betalen om op drukke momenten het elektriciteitsnet te ontlasten).
 - Deze maatregel levert geen Mtonnen op maar is randvoorwaardelijk. U kunt vragen in hoeverre de andere maatregelen haalbaar zijn als deze knelpunten niet worden opgelost.

Rijksdeelname in regionale netwerkbedrijven

- 
- Door middel van de Rijksdeelname kunnen de netwerkbedrijven een solide kredietwaardigheid behouden. Een solide kredietwaardigheid is nodig om toegang tot vreemd vermogen te houden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten en daarmee de noodzakelijke investeringen in de energie-infrastructuur te kunnen blijven doen.
 - De financiering hiervan is onderdeel van de voorjaarsbesluitvorming. Hierover is nog geen overeenstemming, de gesprekken lopen nog. De claim die EZK hier voor heeft ingediend was beperkt onderbouwd en is een intensivering. Gezien de afspraken uit de kaderbrief zullen wij in eerste instantie negatief adviseren op intensiveringen.

Waterstofproductie op zee

- 
- Gaat om maatregelen als het voorbereiden van een regulatoir kader, vergunningverlening en ruimte voor waterstof op zee, financieren en realiseren infrastructuur voor waterstoftransport op zee, financieren van onderzoek, demonstratie en de onrendabele top.
 - Voor zover er financiering nodig is kan dit meelopen in het Klimaatfonds. Daarin zitten voorstellen met positieve beoordeling van fondsbeheer maar wordt niet volledig aan de claim van de perceelhouder voldaan.

Intensivering samenwerking medeoverheden

- 
- Voorgestelde maatregel houdt concreet in dat het Rijk met medeoverheden om de tafel gaat om te kijken wat ieders rol én verantwoordelijkheid is, om aan de hand daarvan nieuwe samenwerkingsafspraken te maken over het halen van de regionale opgaven (waaronder hernieuwbaar op land).

Verhogen minimum CO2-prijs elektriciteitsopwekking

- 
- De voorgestelde maatregel betreft een verhoging van die minimumprijs naar €43 in 2030. Nu bedraagt de minimumprijs in de wet voor 2030 €32. Ook na de verhoging ligt de minimumprijs onder de verwachte ETS-prijs (ligt nu rond 90 euro).
- Waarom?*

Subsidie ombouw gascentrales

- De subsidieregeling is een CAPEX-tender met (indicatief) vijf jaarlijkse tranches gericht op de ombouw van gascentrales naar CO₂-vrije elektriciteitscentrales met waterstof.
 - Loopt mee met het klimaatfonds. In de voorlopige toekenning is hiervoor 400 mln. gereserveerd, waar de claim 985 mln. bedroeg. Er is voor een lager bedrag gekozen omdat het PBL kritisch adviseerde, en de voorkeur van fondsbeheer/FIN om middelen getrancheerd uit te keren. Daarbij geldt de voorwaarde voor dit bedrag dat tegelijkertijd normering wordt aangekondigd.
3. Pakket beleidsopties gericht op 2035 om verder uit te werken in het NPE.
- Dit pakket loop via drie sporen:
 - **Normering**
 - CO₂-vrije productie:
 - i. Mogelijk maken van BECCS bij elektriciteitscentrales
 - ii. Reguleren van de elektriciteitsproductie op basis van rookgassen
 - CO₂-vrije flexibiliteit:
 - i. Normeren van ombouw naar waterstofklaar (H₂-ready) van bepaalde grootschalige elektriciteitscentrales
 - ii. Bijmengverplichting CO₂-vrije energiedragers in elektriciteitscentrales
 - iii. Verhoging verplichte elektriciteitsbesparingsdoelen
 - iv. Normering om hernieuwbare elektriciteitsproductie maximaal in te zetten
 - v. Verplichting tot flexibilisering van de elektriciteitsvraag in andere sectoren
 - **Beprijzing:** Het voornemen om de CO₂-minimumprijs te verhogen. De definitieve vastelling van de verhoogde CO₂-minimumprijs wordt gebaseerd op lopend FIN-onderzoek naar verhoging.
 - **Subsidiëring:** Om het streefdoel van CO₂-neutraliteit in 2035 verenigbaar te maken met randvoorwaarden van leveringszekerheid en betaalbaarheid zijn mogelijk additionele middelen nodig, omdat er aanzienlijke versnelling plaatsvindt ten opzichte van het Europese kader Middelen moeten aansluiten bij inrichting normering.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.



Ma 27/3 9.45-10.15

HEDEN
TER BESPREKING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Bespreeknotitie proces klimaatbesluitvorming voorjaar

Aanleiding

Maandag 27 maart bespreken wij met u de voortgang van de klimaatbesluitvorming. In onderstaande notitie schetsen wij de huidige stand van zaken en de specifieke zorgpunten die wij hierbij hebben. Graag bespreken we in het overleg van maandag deze zorgpunten en het verdere proces.

Datum

24 maart 2023

Notanummer

2023-0000081725

Bijlagen

geen

Bespreekpunten

- Hoe kijkt u aan tegen onderstaande zorgpunten?
- Op welke wijze wilt u het verdere proces vormgeven?

Kernpunten

- MKE wil eind volgende week een maatregelenpakket voorleggen in een breed BWO, met daarin de maatregelen die al akkoord zijn bevonden met de sectorministers. Dit pakket zou de basis vormen om op verder te bouwen in het vervolg van de besluitvorming.
- In de BWO's wordt tot nu toe door departementen vooral gevraagd om extra uitgaven (zonder dekking) en worden de normerende/beprijzende maatregelen uit het IBO terzijde geschoven of sterk afgezwakt. Een belangrijk deel van het IBO-pakket is echter nodig om met zekerheid de klimaatdoelen te halen. FIN staat t.a.v. de dekking en de normerende/beprijzende maatregelen uit het IBO vaak alleen.
- Dit heeft als groot risico dat straks wel de middelen uit het Klimaatfonds worden uitgegeven (en mogelijk meer zonder dekking), terwijl de klimaatdoelen niet worden gehaald:

- - Onderstaande tabel vergelijkt de voorgestelde pakketten van de departementen die al een conceptpakket hebben aangeleverd met de plannen uit het IBO. Voor landbouw is nog geen voorstel binnen.
 - - Daarnaast kan EZK desgevraagd ons geen totaaloverzicht van aanvullende wensen en budgettaire gevolgen aan de uitgavenkant geven. Wij hebben met EZK besproken dat hierdoor geen ordentelijke besluitvorming mogelijk is en zullen samen met EZK op korte termijn tot een overzicht komen.
 - - Het centrale pakket IBO zorgt naar verwachting voor een CO2 reductie van 22 Mton (nodig voor 60% reductie), 18,9 mld aan extra inkomsten en ca 4 mld uitgaven tot en met 2030. Alle plannen van departementen leiden tot circa 10 Mton CO2-reductie (exclusief landbouw) en een derving aan de inkomstenkant van 7 mld en naar

27.03.23

- 11 ① 18w
- 11 ② EZK maski
- 11 ③ landbouw
- 11 ④ mobiliteit

Hull

verwachting significant meer uitgavenclaims. Kort gezegd dus meer kosten voor minder CO2-opbrengst. (NB. Dit is een grove eerste inschatting, want niet alle maatregelenpakketten zijn al duidelijk uitgewerkt.)

- Aanvullend zijn verschillende claims ingebracht, bijv. door IenW voor extra stimulering lucht- en zeevaart (2 mld.) en door BZK voor versterking klimaatrechtvaardigheid (1 mld.). Hier is geen dekking voor.
- Daarnaast suggereert K&E dat er significante aanvullende reductie mogelijk is door zogenaamde BECCS. Dit is een vorm van negatieve emissies, waarbij CO2 wordt afgevangen en in de grond wordt gestopt. De opbrengst hiervan is zeer onzeker. Er is tot op heden in NL nog niet 1 Mton aan CO2 in de grond gegaan en het is ook onduidelijk of het PBL dit mee zou rekenen.

	CO2 effect 2030 (Mton)	Gevolgen inkomsten (cumulatief t/m 2030, € mld)	Uitgaven (cumulatief t/m 2030, € mld)
Mobiliteit (pakket IBO)	5,6	6,9	-0,1
Mobiliteit (pakket IenW)	4-5	-7	PM
Industrie (pakket IBO)	5,5	0,3	0
Industrie (pakket EZK)	2	0	PM
Gebouwde omgeving (pakket IBO)	2,9	0 (opbrengst EB bij overstijgend)	-0,7
Gebouwde omgeving (pakket BZK)	1	0	PM
Elektriciteit (pakket IBO)	2,2	0	-2,6
Elektriciteit (pakket EZK)	2,2	0	PM
Landbouw en landgebruik (pakket IBO)	5,9	4,2 (inc. vlees/zuiveltaks)	0
Landbouw en landgebruik (pakket LNV)	PM	PM	PM
Overstijgend (IBO)		7,5	-0,627
Overstijgend (departementen)		0	PM
Totaal centraal pakket (IBO)	22	18,9	-4
Totaal huidige voorstellen departementen	10 + PM landbouw	-7 + PM landbouw	PM + Landbouw

Belangrijkste aandachtspunten

Samenvattend zien wij vier belangrijke aandachtspunten op basis van de huidige stand van zaken:

1. Er ontbreken belangrijke normerende en beprijzende maatregelen, waardoor de klimaatdoelstellingen (60% en 58% reductie) uit zicht raken.

- In de *industrie* ontbreekt een aanscherping van de CO2-heffing (een hoger tarief en minder dispensatierechten), waardoor de reductie van deze sector meer dan 3 Mton lager uitkomt dan in het IBO in 2030. In het BWO industrie hebben we ingebracht dat aanscherping van de CO2-heffing een belangrijk onderdeel van een industriepakket moet zijn. Inzet van EZK is echter om in te zetten op maatwerkafspraken en nog geen afspraken te maken over bijvoorbeeld verhoging van het tarief van de CO2-heffing. Tegelijkertijd wordt er weinig budget gereserveerd door EZK voor deze maatwerkafspraken.
- In *mobiliteit* ontbreken in het voorstel van IenW alle beprijzingsmaatregelen uit het IBO, waarvan de verhoging van de BPM inhoudelijk de belangrijkste ontbrekende maatregel is.

-
- In de gebouwde omgeving wordt onder meer gekozen voor een beperktere maatvoering in de energiebelasting en zijn in het voorstel van BZK de normerende maatregelen van het IBO sterk afgezwakt.
 - Doordat deze en andere normerende en beprijzende maatregelen missen leiden de plannen van de departementen tot slechts 10 Mton reductie in 2030. Dit terwijl er 18 Mton nodig is voor 58% reductie en 22 Mton voor 60%. Landbouw en landgebruik ontbreken nog, maar ook daar is het onwaarschijnlijk dat LNV met voldoende normerende en beprijzende maatregelen komt die nodig zijn voor het halen van de doelen.

2. Aan de inkomstenkant wordt grondslagerosie niet gedekt, waardoor er een forse budgettaire claim ligt.

- Cumulatief tot en met 2030 leiden de voorstellen van de departementen tot ca. €7 mld. derving aan de inkomstenkant. Deze derving zit volledig in de sector mobiliteit en wordt voor een belangrijk deel verklaard door grondslagerosie als gevolg van een snellere groei van het elektrische auto's in het wagenpark. Dit moet conform de begrotingsregels gedekt worden.
 - In het IBO pakket is er ook sprake van grondslagerosie, maar IenW heeft gekozen voor een pakket zonder beprijzingsmaatregelen, waardoor de derving ongedekt blijft. In principe kan deze derving ook buiten mobiliteit elders in het klimaatpakket worden gedekt, maar vooralsnog zijn hier geen opties voor aangedragen door departementen en is het risico voor ongedekte derving groot.
 - Ambtelijk IenW heeft de verlaging onbelaste reiskostenvergoeding aangedragen als mogelijke dekkingsoptie, deze kan opgenomen worden, maar de vraag is hoe haalbaar deze dekkingsoptie is.
- !!
- 1 lgt

3. Aan de uitgavenkant worden additionele uitgaven uit Klimaatfonds voorgesteld

- In de gesprekken merken we dat K&E meer ruimte laat voor plannen van departementen uit het Klimaatfonds die in een eerder stadium niet direct positief zijn beoordeeld door ambtelijk EZK/FIN en/of PBL. Dit zou betekenen dat er meer middelen onttrokken worden dan eerder voorgesteld (eerdere voorstel MKE ong. 10 mld. aan plannen). Dit terwijl de tendens richting normeren/beprijzen juist afneemt (veel maatregelen uit IBO lijken al af te vallen). Hierdoor komt een goede balans tussen zoet en zuur in het geding.
 - We hebben op dit moment nog geen goed zicht op aanvullende wensen (bovenop voorstellen uit het Klimaatfonds) en de budgettaire gevolgen daarvan.
 - Daarnaast brengt K&E actief de budgettaire meevaller binnen de SDE in als dekkingsbron. Dit is nadrukkelijk geen optie, want de vraag is hoe hoog de meevaller is. Ter illustratie: EZK is in hun raming uitgegaan van energieprijzen van de KEV2022, de gasprijs in 2023 ligt daardoor in hun raming een factor 3 hoger dan in CEP. We zijn nu in overleg met EZK om tot een meer realistische raming te komen. Daarnaast is er veel budgettaire problematiek waardoor eventuele meevallers überhaupt niet ingezet mogen worden voor nieuw beleid. Een deel van de SDE meevaller is in onze plaat al geoormerkt voor dekking van het energiepakket. Het is ook mogelijk om nieuwe technieken toe te voegen aan de SDE maar dit heeft -bij eenzelfde budget- verdringingseffecten waardoor het onduidelijk is wat de netto bijdrage is aan het terugdringen van de uitstoot.
- haa het

- BZK geeft aan dat de normerende maatregelen in de gebouwde omgeving niet zonder 1 mld. extra middelen kunnen. Deze 1 mld. wenst BZK bovenop de middelen in perceel gebouwde omgeving in het Klimaatfonds en te dekken uit de SDE. Ook IenW ziet eventuele normerende en beprijzende maatregelen enkel als acceptabel als er extra middelen komen.
- Wij zien als risico dat straks het overgrote deel van het klimaatfonds belegd is zonder dat significante stappen zijn gezet in het bereiken van het klimaatdoel.
- In de gesprekken worden (mogelijke) uitgaven niet genoemd die voortvloeien uit bijvoorbeeld het IBO. Daarnaast staan er extra uitgavenmaatregelen in die geen onderdeel zijn van het eerdere voorstel van MKE over maatregelen uit het klimaatfonds. Zo staat in de presentatie een subsidiemaatregel genoemd om de benodigde capaciteit voor recycling op te schalen. Uit het fiche dat eerder was afgewezen uit het klimaatfonds staat dat dit max. 3,2 mld. kost.

kan het

4. Mogelijk komt EZK met nieuwe voorstellen voor reductie, maar wij hebben nog onvoldoende comfort bij de robuustheid van deze plannen

- Hoewel nog geen onderdeel van de pakketten, is de verwachting dat EZK met een maatregel t.a.v. BECCS (elektriciteit opwekken met biomassa en de uitstoot met CCS afvangen) 5 Mton reductie te willen inboeken in het klimaatpakket. Dit is een zeer ruwe ambtelijke inschatting, het is niet duidelijk of dit haalbaar is en of er voldoende biomassa beschikbaar is.
- Het idee wordt geopperd om extra reductie in te boeken voor maatwerkafspraken in de industrie. Dit lijkt ons onverstandig. De voortgang van de maatwerkafspraken is moeizaam, en er is veel twijfel of de overheid daadwerkelijk kan leveren wat nodig is. Met name op vlak van vergunningen en infra. Ook budgettair wordt er in het huidige voorstel een relatief beperkt bedrag (750 mln) voor maatwerk gereserveerd. De vraag is of hiermee de hoge verwachtingen waargemaakt kunnen worden. Ook verzet EZK er zich nog steeds tegen dat hard wordt vastgelegd dat dispensatierechten worden ingetrokken binnen de CO2-heffing als deel van de afspraken (hoewel hier eerder akkoord over is bereikt, en dit volgt uit CA). Dit laatste is een voorwaarde voor PBL om eventuele reductie te honoreren.

Toelichting

Reductie-opgave

- In het BWO dinsdag over het klimaatdoel is geen heldere afspraak gemaakt over het doel.
- In de Klimaatwet is vastgelegd dat de broeikasgasuitstoot in 2030 55% lager moet zijn dan in 1990. De ramingen zijn inherent onzeker. De range die het PBL geeft om 55% reductie te behalen is 113-91 Mton aan restemissies. Om dus met zekerheid aan het doel uit de wet te voldoen (en dat is nodig omdat de wet juridisch bindend is), is het nodig om voldoende zekerheid te hebben over het doelbereik. Alternatief is te sturen op de middenwaarde behorend bij een hoger doel (60%-reductie). Deze twee keuzes zijn in feite gelijk aan elkaar.
- Het IBO heeft geïdentificeerd dat een reductie met een middenwaarde van 60% reductie vraagt om een reductie van 22 Mton in 2030 ten opzichte van de huidige plannen. Hoe lager je het doel nu zet hoe groter de kans dat het

55% doel niet behaald wordt. Wij zouden adviseren dat als gekozen wordt voor sturen op een lagere middenwaarde (zoals 58%) het klimaatpakket gecombineerd wordt met het uitwerken van een nationaal emissieplafond voor de ESR-sectoren (landbouw, mobiliteit en gebouwde omgeving), zodat er zekerheid over het doelbereik is. Uitzoeken hoe het emissieplafond precies kan worden vormgegeven en hoe deze samenhangt met de bestaande instrumenten kost tijd, daarom dient er juist nu al begonnen te worden met de uitwerking. Op deze wijze kan een emissieplafond meer zekerheid bieden over de reductiedoelen na 2030 en hopelijk ook in 2030.

- Voor het halen van de EU-doelen is er ca 7 Mton aan extra reductie nodig in de ESR-sectoren en moeten maatregelen genomen die bijdragen aan energiebesparing (zoals de energiebesparingsplicht). De bij het coalitieakkoord afgesproken sectordoelen halen zou betekenen dat ongeveer de helft van 22 Mton reductie gerealiseerd wordt. Hiermee zouden deze EU-doelen normaal gesproken ook gehaald moeten worden.
- Als vuistregel geldt dat 1% reductie ongeveer gelijk staat aan 2 Mton CO₂.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.



TER ADVISERING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Bespreekpunten klimaatbesluitvorming

Datum
27 maart 2023

Notanummer

Bijlagen
geen

Aanleiding

In het gesprek vanmorgen over de klimaatbesluitvorming spraken we over de kern en uitgangspunten voor het traject dat nu loopt. In deze notitie zetten we deze nog eens op een rij.

Kernpunten

Doelen

- In het Coalitie akkoord is gemikt om met een marge 55% reductie te halen, door te sturen op ca. 60%. Dit leverde uiteindelijk 50% op bij het PBL. Deze tegenvaller is in lijn met eerdere ervaringen met ambtelijke inschattingen; het valt meestal tegen.
- Het IBO heeft zich gebogen over het doel en adviseert te programmeren op 60% zodat je 55% zeker haalt. Het doel van 55% staat ook in de wet dus moet je met voldoende zekerheid halen. De 60% volgt uit de onzekerheidsmarge rond de raming.
- Programmeren op 55% zou als alles meezit (en al het voorgenomen beleid perfect kan worden uitgevoerd) 50/50 kans geven dat het wettelijke doel daadwerkelijk wordt gehaald.
- Indien het doel uiteindelijk niet gehaald wordt is het risico groot dat je gedwongen wordt om met slecht- en duur beleid ad hoc te moeten bijsturen (zie Urgenda). Daarmee mis je een kans om alle partijen nu langere termijn duidelijkheid te geven zodat daar op ingespeeld kan worden.
- Speelveld departementen: MEZK zet in op 55%, en wil geen extra maatregelen want vertrouwt erop dat de industrie uit zichzelf meer zal gaan reduceren tot wel 60%, BZK en SZW kunnen een inzet op 58% steunen maar met de kanttekening dat dat zonder pijnlijke maatregelen zou moeten gebeuren. Ook I&W wil geen pijnlijke maatregelen nemen. MKE heeft aangegeven hard in te zetten op 58%.
- 58% betekent dat voor 4Mton minder maatregelen worden genomen tov de IBO-doelstelling van 22Mton bij 60%.
- Ons advies is om vast te houden aan het IBO-doel op dit moment.

Maatregelen

- Vooraf was afgesproken om dit voorjaar de grote uitgaven van het klimaatfonds aan te vullen met een stevig pakket normeren en beprijzen om de doelen te halen.

- Balans na de afgelopen BWO's is dat er extra uitgaven worden gevraagd in de omvang van miljarden. Het gaat om SDE gelden, klimaatfondsmiddelen en aanvullende subsidies. Er resteert een derving van 1mld struc aan de inkomstenkant. En belangrijke normeringen en beprijzing worden geschrapt. Ten opzichte van het IBO forse budgettaire schade terwijl de klimaatdoelen met deze inzet niet worden gehaald.
- Een aantal grote maatregelen zijn onmisbaar om de doelen te halen, maar ontbreken vooralsnog volledig in de pakketten uit de BWO's, enkele voorbeelden:
 - Industrie: CO2 heffing voor 3,7 Mton
 - Mobiliteit; Bpm voor 0,5 Mton
 - Gebouwde omgeving: normering afgezwakt voor ongeveer 1 Mton
 - Overkoepelend; energiebelasting en energiebesparingsplicht voor 2,6 Mton.
- Voor een aantal andere onmisbare maatregelen wordt door bewindspersonen gevraagd minder vergaande varianten te verkennen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.



TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Aanvullende oplossingsrichtingen ncnp-problematiek

Datum

28 maart 2023

Notanummer

2023-0000074373

Bijlagen

geen

Aanleiding

In de week van 20 maart jl. heeft u een nota met Kamerbrief over 'no cure no pay' (hierna: ncnp) ontvangen. In die Kamerbrief is het plan van aanpak met de Kamer gedeeld. Op uw verzoek zijn, in aanvulling op dat plan van aanpak, meerdere oplossingsrichtingen voor het ncnp-probleem in kaart gebracht. Deze oplossingsrichtingen worden in deze nota uitgewerkt en van een appreciatie voorzien.

Beslispunten

1. Bent u ermee akkoord om nader te verkennen:
 - a. het enkel toekennen van proceskostenvergoeding (hierna: pkv) in materieel gegronde zaken (oplossingsrichting 2); en
 - b. het instellen van een taxatiekamer voor WOZ-zaken (oplossingsrichting 7)?

Indien u akkoord bent, wordt u voor het zomerreces nader geadviseerd.

2. Bent u ermee akkoord om op dit moment *niet* nader te verkennen:
 - a. het invoeren van tariefklassen (oplossingsrichting 4);
 - b. het invoeren van een appelgrens en/of een verlofstelsel voor het instellen van hoger beroep (oplossingsrichting 5); en
 - c. het invoeren van een verlofstelsel voor het procederen met een gemachtigde (naar Canadees voorbeeld) (oplossingsrichting 6)?

Kernpunten

- In deze nota worden zeven oplossingsrichtingen van een appreciatie voorzien. Het gaat om de volgende oplossingsrichtingen:
 - ✓ 1. Het verlagen van de pkv;
 - ✓ 2. Het enkel toekennen van pkv in materieel gegronde zaken (bij verlaging van beschikking of belastingaanslag);
 - ✓ 3. Het invoeren van bandbreedte;
 4. Het invoeren van tariefklassen;
 5. Het invoeren van appelgrens en/of een verlofstelsel voor het instellen van hoger beroep;

02.04.23

Ahhwa
Ahhwa

Ahhwa
Ahhwa
Ahhwa

Me

Dank voor
de snelle(!)
follow up. Goed
& gedegen
uitge-
zocht.

Heer gewaardeerd.
Me

6. Het invoeren van een verlostelsel voor het procederen met een gemachtigde (naar Canadees voorbeeld);
 7. Het instellen van een taxatiekamer voor WOZ-zaken.
- U heeft op 23 maart jl. een brief naar de Kamer gestuurd over het plan van aanpak voor de no-cure-no-pay-problematiek in de WOZ en de BPM. In die Kamerbrief zijn de volgende maatregelen voorgesteld:
 - Het invoeren van een apart regime voor het recht op een pkv voor de WOZ en de BPM; en
 - Het rechtstreeks aan de belanghebbende uitkeren van de pkv en vergoeding van immateriële schade.
 - Er zijn ook enkele oplossingsrichtingen genoemd die nader worden verkend, namelijk:
 - Het niet-toekennen van pkv ingeval de WOZ-waarde of de BPM-waarde slechts licht wordt bijgesteld (zie ook oplossingsrichting 3 in deze nota);
 - Het verplichtstellen van een informeel traject voor de WOZ.
 - Het intensiveren van de handhavingsstrategie bij de zogenoemde parallelimport van motorrijtuigen.
 - Het niet langer uitkeren van de vergoeding van immateriële schade bij de WOZ en BPM.
 - U wordt geadviseerd om bij die nadere verkenning ook mee te nemen het enkel toekennen van pkv in materieel gegronde zaken (oplossingsrichting 2) en het instellen van een taxatiekamer voor WOZ-zaken (oplossingsrichting 7).
 - U wordt geadviseerd om op dit moment niet nader te verkennen het invoeren van tariefklassen (oplossingsrichting 4), het invoeren van een appelpgrens en/of een verlostelsel voor het instellen van hoger beroep (oplossingsrichting 5) en het invoeren van een verlostelsel voor het procederen met een gemachtigde (naar Canadees voorbeeld) (oplossingsrichting 6).
 - Op dit moment zijn de budgettaire consequenties nog niet in zicht. Deze zullen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van de verschillende varianten.

Toelichting

1. Verlagen van de pkv

- Het invoeren van een apart regime voor het recht op een pkv voor de WOZ en de BPM maakt deel uit van het hierboven genoemde plan van aanpak. Bij invoering van dat aparte regime kan de pkv voor de WOZ en de BPM worden verlaagd.

2. Enkel toekennen van pkv in materieel gegronde zaken (bij verlaging van beschikking of belastingaanslag)

Achtergrond

- In bezwaar wordt slechts een pkv toegekend als sprake is van een herroeping van het primaire besluit door een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid.¹

¹ Zie onder meer HR 8 juli 2022, ECLI:NL:HR:2022:1040.

- In beroep ligt de lat lager: er wordt een pkv toegekend ingeval van een gegrond beroep, waarbij de belanghebbende geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld.
Een beroep kan ook op andere gronden gegrond worden verklaard dan herroeping van het primaire besluit, bijvoorbeeld vanwege toekenning van een te lage pkv in bezwaar. Verwijtbaarheid van het bestuursorgaan is in beginsel ook niet van belang. Een beroep kan ook gegrond worden verklaard vanwege na uitspraak op bezwaar gewijzigde jurisprudentie. Als een belanghebbende door de rechter op alle geschilpunten in het ongelijk wordt gesteld maar er wel een vergoeding van immateriële schade wordt toegekend voor overschrijding van de redelijke termijn, is ook een pkv verschuldigd (en wordt het griffierecht vergoed).
- De reden voor het strengere criterium in de bezwaarfase is blijkens de MvT om een ongewenste juridisering van de voorprocedures te voorkomen. Als de rechtmatigheid van een besluit beslissend wordt voor het al dan niet moeten vergoeden van de kosten van de voorprocedure, zal de neiging bestaan bij het bestuursorgaan om de discussie voort te zetten en niet een eventuele fout te erkennen of een compromis te sluiten, aldus de MvT.²

Appreciatie

- Wijziging van de regelgeving in die zin dat er alleen een pkv wordt toegekend in (hoger) beroep en cassatie als sprake is van een materieel gegrond beroep, sluit aan bij het criterium dat sinds mei 2019 geldt in Mulderzaken.³ Bij de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) zijn cijfers opgevraagd van de zaakinstroom voor en na die koerswijziging. De instroomaantallen van Mulderzaken in eerste aanleg (rechtbanken) zijn als volgt:
 - 2018: 42.900
 - 2019: 34.800
 - 2020: 34.900
 - 2021: 28.800
 - 2022: 50.500
 Er is geen verklaring voorhanden voor de 'dip' in 2021; mogelijk houdt dit verband met de coronamaatregelen. Uit de cijfers valt niet een duidelijke trendbreuk waar te nemen. Aan de Rvdr is gevraagd uitvraag te doen bij de gerechten naar het effect van deze koerswijziging.
- In een uitspraak van de rechtbank Den Haag van 17 maart jl. wordt een signaal aan de wetgever gegeven over de werkwijze van ncnp-kantoren in Mulderzaken.⁴ Daaruit ontstaat de indruk dat het probleem bij Mulderzaken niet is opgelost door het niet langer toekennen van een pkv bij niet-materieel gegronde beroepen. Aan de minister voor Rechtsbescherming zijn door SP-Kamerlid Van Nispen vragen gesteld over de pkv in Mulderzaken.
- De Rvdr beschikt niet over cijfers van het aantal niet-materieel gegronde (hoger) beroepen in WOZ- en BPM-zaken, waardoor lastig is te voorspellen wat het effect van deze maatregel voor die rechtsgebieden zou zijn.

² Kamerstukken II 1999/2000, 27 024, nr. 3, p. 1 en 4.

³ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 1 mei 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:3197 en HR (strafkamer) 7 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:563.

⁴ Rechtbank Den Haag 17 maart 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:3370.

- Enerzijds pleit voor deze maatregel dat de prikkel wordt weggehaald formele foutjes uit te lokken om een pkv te verkrijgen.
- Anderzijds is er – doorgaans – door het bestuursorgaan of de rechter een fout(je) gemaakt, waartegen de belanghebbende terecht (hoger) beroep of cassatie heeft ingesteld. Het kan bijvoorbeeld gaan om het ten onrechte niet-ontvankelijk verklaren van het beroep waardoor de rechter niet toekwam aan een inhoudelijke beoordeling. De veroordeling in de proceskosten kan een prikkel vormen om zorgvuldiger te werk te gaan. Er kan daarom ook voor een middenweg worden gekozen, waarbij een lagere forfaitaire pkv wordt toegekend bij een niet-materieel gegrond beroep.
- De koerswijziging in Mulderzaken⁵ was ingegeven door de wens voor wat betreft de toekenning van een pkv weer meer aan te sluiten bij het strafrecht, mede gelet op de bedoeling van de wetgever de aanwending van rechtsmiddelen in de Wahv⁶-procedure met name gericht te laten zijn op de vraag of de sanctie terecht is opgelegd.
- Advies: meenemen in de denkrichtingen die verder worden verkend.

3. Invoeren van bandbreedte

- Het invoeren van een bandbreedte voor toekenning van een pkv maakt reeds deel uit van de denkrichtingen die worden verkend.

4. Invoeren van tariefklassen

Appreciatie

- Voor wat betreft de WOZ kunnen zowel tariefklassen worden ingevoerd bij de WOZ-beschikking als in de heffingswetten waarin voor de grondslag wordt aangesloten bij de WOZ-waarde.
- Invoering van tariefklassen in de WOZ-beschikking zou bijvoorbeeld inhouden dat categorieën met een bandbreedte van € 25.000 of € 50.000 worden ingesteld en de waarde van een woning steeds op de minimumwaarde voor een categorie wordt vastgesteld. Bijvoorbeeld: als de waarde van een woning wordt vastgesteld op € 374.000 dan wordt de woning ingedeeld in de categorie € 350.000-375.000 en wordt de waarde op de WOZ-beschikking vastgesteld op € 350.000.
- Invoeren van tariefklassen in de heffingswetten. Dat betekent voor de WOZ dat onder meer de berekening van de OZB, het eigenwoningforfait en box 3 moeten worden aangepast. Gelet op de omvangrijke uitdagingen waarvoor zowel DGFZ als de Belastingdienst staat met onder meer box 3, is de verwachting dat invoering van tariefklassen in de heffingswetten niet op korte termijn uitvoerbaar is. Daarnaast kan het invoeren van tariefklassen de discussie oproepen over hoe een dergelijke heffingssysteem zich verhoudt tot het gelijkheidsbeginsel.
- Voor de BPM geldt dat de introductie van tariefklassen naar verwachting geen oplossing zal bieden voor de instroom van zaken door ncnp-bureaus. De hoge instroom wordt enerzijds veroorzaakt door irreële taxaties die niet met een bandbreedte worden ondervangen en anderzijds de behoefte om te procederen voor een proceskostenvergoeding en een vergoeding van immateriële schade. Subsidiair is van belang dat bij de bpm rekening moet worden gehouden met het fiscaal discriminatieverbod.

het
doe.

⁵ Verkeersovertredingen van een niet al te ernstige soort.

⁶ Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften.

Het fiscaal discriminatieverbod vloeit voort uit het recht van de Europese Unie en houdt in dat de belasting op een vanuit een andere lidstaat ingevoerd gebruikt motorrijtuig niet hoger mag zijn dan de belasting die nog intrinsiek rust op vergelijkbare motorrijtuigen die reeds op het nationale grondgebied zijn toegelaten tot de openbare weg.

- Dit betekent dat bij invoer van gebruikte voertuigen rekening moet worden gehouden met de werkelijke waardevermindering van het ingevoerde voertuig. Als het voertuig bijvoorbeeld 50% minder waard is, dan mag slechts 50% van de bpm worden geheven en dus niet 51% worden geheven. Een tariefklasse gaat niet uit van de werkelijke waardevermindering. Om te voorkomen dat de introductie van tariefklassen strijd oplevert met het fiscaal discriminatieverbod, zal dus een marge moeten worden aangehouden om te voorkomen dat voor geïmporteerd voertuigen teveel BPM wordt betaald. Met een dergelijke marge zou het gebruik van taxatierapporten en de procedures die daarmee gepaard gaan naar verwachting alleen maar verder toenemen en bovendien een budgettaire derving veroorzaken.
- Advies: op dit moment niet nader verkennen.

5. Invoeren van appelgrens en/of een verlofstelsel voor het instellen van hoger beroep

Achtergrond

- Tot 2005 was er in het belastingrecht maar één feitelijke instantie. Er is bij de invoering van een tweede feitelijke instantie overwogen daarop een uitzondering te maken bij een relatief gering belang. Dat werd destijds niet wenselijk bevonden. De verwachting was dat het feit dat griffierecht is verschuldigd ertoe zou nopen dat belastingplichtigen een zorgvuldige afweging zouden maken bij het instellen van (hoger) beroep of cassatie.
- Doordat 'no cure no pay'-gemachtigden het griffierecht voor hun rekening nemen (uitzonderingen daargelaten), nemen belastingplichtigen het griffierecht vermoedelijk niet mee in hun afweging. Daarnaast is in sommige machtigingen opgenomen dat de belastingplichtige de werkelijke proceskosten aan de gemachtigde moet vergoeden als hij besluit de procedure niet te willen voortzetten.
- In het strafrecht kan alleen hoger beroep worden ingesteld voor overtredingen waarvoor een boete van meer dan 50 euro is opgelegd. Voor cassatie is die drempel 250 euro. ①
- Het strafrecht kent ook een verlofstelsel (art. 410a Sv) voor relatief lichte strafzaken. Daarvoor gelden twee vereisten: het hoger beroep is ingesteld tegen een vonnis betreffende (i) uitsluitend een of meer overtredingen of misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van niet meer dan vier jaren is gesteld, en (ii) waarbij geen andere straf of maatregel is opgelegd dan een geldboete tot een maximum van € 500. Als daaraan voldaan is wordt het hoger beroep slechts ter terechtzitting aanhangig gemaakt en behandeld indien zulks naar het oordeel van de voorzitter in het belang van een goede rechtsbedeling is vereist. Als de voorzitter beslist dat de zaak niet behoeft te worden behandeld, staat tegen het vonnis in eerste aanleg ook geen cassatie open. ②
- Dit verlofstelsel komt te vervallen bij invoering van het Wetsvoorstel Modernisering Strafvordering.

Dit heeft behalve praktische redenen (het tijdbesparende effect van de procedure is gering gebleken) mede als achtergrond dat de motivering van de beslissing om geen verlof te verlenen enkele malen in strijd is geoordeeld met artikel 6 EVRM onderscheidenlijk artikel 14 IVBPR door onderscheidenlijk het EHRM en het VN-mensenrechtencomité.⁷

Appreciatie

- Voor de WOZ en BPM is het lastig een drempel voor hoger beroep en cassatie in te stellen. De hoogte van de beschikking of aanslag maakt nog niet dat het om een bagatelzaak gaat. De correctie die wordt betoogd is een beter criterium, maar is gemakkelijk te omzeilen. Immers, als het reële standpunt is dat de WOZ-waarde € 10.000 te hoog is vastgesteld en de drempel voor hoger beroep € 50.000 is, houdt niets de belanghebbende tegen te betogen dat de WOZ-waarde € 50.000 te hoog is. Het advies is daarom om het invoeren van een appelgrens voor de WOZ en BPM op dit moment niet nader te verkennen.
- Dat geldt ook voor het instellen van een verlofstelsel, gelet op ervaringen die daarmee zijn opgedaan in het strafrecht.
- Advies: op dit moment niet nader verkennen.

6. Verlofstelsel voor het procederen met een gemachtigde (naar Canadees voorbeeld)

Achtergrond

- Het Canadese verlofstelsel maakt deel uit van de procedurele regels van het Civil Resolution Tribunal. Dat is een overheidsinstantie in Brits-Columbia (Canada) voor de behandeling van wat we in Nederland handelszaken zouden noemen. Sinds de invoering ervan veranderden de spelregels voor partijen in civiele handelszaken tot € 3.400 die voorheen door de rechtbank werden afgedaan. Zo verloopt de procedure bij het tribunaal in principe volledig digitaal, is vertegenwoordiging alleen in uitzonderingsgevallen mogelijk en dient mediation te worden beproefd voordat in de zaak een beslissing kan worden genomen.⁸
- Procespartijen mogen zich in beginsel niet laten vertegenwoordigen tenzij een voldoende gemotiveerd verzoek hiertoe is goedgekeurd door het CRT. Bij schadezaken waarin motorvoertuigen zijn betrokken behoeft de procespartij geen goedkeuring van het CRT.⁹
- De Canadese regeling¹⁰ luidt als volgt:

General rule that parties to represent themselves

20

(1) Unless otherwise provided under this Act, the parties are to represent themselves in a tribunal proceeding.

(2) A party may be represented by a lawyer or another individual with authority to bind the party in relation to the dispute if

⁷ Concept MvT Wetsvoorstel Modernisering Strafvordering, p. 43 en p. 889 e.v.

⁸ T. Geurs en G. Teeuwen, *The Civil Resolution Tribunal*, Den Haag: WODC. Cahier 2021-24, p. 3. Het WODC heeft onderzoek gedaan naar de ontstaansgeschiedenis, kenmerken, en voor- en nadelen van dit tribunaal. Bovendien is aandacht besteed aan hoe het tribunaal zich tot de Nederlandse context verhoudt en de te verwachten knelpunten als Nederland een soortgelijk systeem zou willen invoeren.

⁹ T. Geurs en G. Teeuwen, *The Civil Resolution Tribunal*, Den Haag: WODC. Cahier 2021-24, p. 63.

¹⁰ Civil Resolution Tribunal Act.

- (a) the party is a child or a person with impaired capacity,
- (b) the rules permit the party to be represented, or
- (c) the tribunal, in the interests of justice and fairness, permits the party to be represented.
- (3) Without limiting the authority of the tribunal under subsection (2) (c), the tribunal may consider the following as circumstances supporting giving the permission:
 - (a) another party is represented in the proceeding;
 - (b) the other parties have agreed to the representation.
- (4) A person representing a party in a tribunal proceeding must be a lawyer unless
 - (a) the rules otherwise permit, or
 - (b) the tribunal is satisfied that the person being proposed to represent the party is an appropriate person to do this.
- (5) In the case of a party that is a corporation, partnership or other form of organization or office with capacity to be a party to a court proceeding, the person acting for the party in the tribunal proceeding must be
 - (a) a director, officer or partner of the party,
 - (b) an individual permitted under the rules, or
 - (c) an individual permitted by the tribunal.

Lawyer representation in respect of accident claims

20.1 Without limiting section 20, a party may, as of right, be represented by a lawyer in a tribunal proceeding in respect of an accident claim.

- In de beoordeling van een aanvraag voor vertegenwoordiging neemt het CRT in overweging of de andere partij zich ook laat vertegenwoordigen, of elke partij in het geschil hiermee instemt, de geschiktheid van de beoogde vertegenwoordiger en de fase waarin de procedure zich bevindt. Bovendien moet de rechtzoekende voldoende kunnen motiveren dat vertegenwoordiging het belang dient van rechtvaardigheid en eerlijkheid. Op elk moment mag de zaakbehandelaar beperkingen opleggen aan de deelname van de vertegenwoordiger in de procedure.¹¹ Bij de CRT kan de overheid in principe geen partij zijn.¹²

Appreciatie

- Bij de WOZ en de BPM is de overheid altijd partij. De vertegenwoordigers van de overheid zijn altijd professionals met veelal ruime proceservaring. Een dergelijk verlostelsel als bij het CRT zou daarom alleen de burger raken en staat onzes inziens daarom op gespannen voet met het equality of arms-beginsel.
- Er kunnen varianten op dit stelsel worden bedacht. Een optie is om niet te beperken dat een rechtzoekende zich laat vertegenwoordigen, maar in gevallen waarin de vertegenwoordiging niet nodig was geweest geen pkv toe te kennen bij een gegrond beroep. Een pkv wordt namelijk ook niet toegekend als een belanghebbende een gegrond beroep heeft en zich niet heeft laten bijstaan door een professionele gemachtigde.
- We adviseren u het invoeren van een verlostelsel naar Canadees voorbeeld, of een variant daarom, op dit moment niet nader te verkennen. Er zijn onzes inziens andere maatregelen die meer gericht het ncnp-probleem aan kunnen pakken.
- Advies: op dit moment niet nader verkennen.

¹¹ T. Geurs en G. Teeuwen, *The Civil Resolution Tribunal*, Den Haag: WODC. Cahier 2021-24, p. 16.

¹² T. Geurs en G. Teeuwen, *The Civil Resolution Tribunal*, Den Haag: WODC. Cahier 2021-24, p. 16. Er zijn uitzonderingen.

7. Taxatiekamer voor WOZ-zaken (bijv. rechter + twee taxateurs)

Achtergrond

- Er zijn meerdere specialistische meervoudige kamers, waaronder de militaire kamer¹³, de pachtkamer¹⁴, de kamer voor het kwekersrecht¹⁵ en de Ondernemingskamer¹⁶.

Appreciatie

- Als in een bepaald type zaak doorgaans een externe deskundige moet worden ingeroepen om het geschil te kunnen beslechten, is dat een argument om een of meerdere deskundigen onderdeel te laten uitmaken van de meervoudige kamer die dat type zaak behandelt.
- Ook als gebruikelijk is dat in dat type zaak stukken van deskundigen, zoals taxateurs, worden ingebracht, kan een deskundige in een meervoudige kamer van toegevoegde waarde zijn bij de beoordeling van een dergelijk stuk.
- Bij de hierboven gegeven voorbeelden gaat het om procedures die niet in grote aantallen worden gevoerd. Voor de WOZ en BPM ligt dat anders. Met de Rvdr moet daarom worden besproken of invoering van een taxatiekamer ook praktisch haalbaar is.
- Advies: in overleg met de Rvdr verder onderzoeken.

Communicatie

Niet van toepassing

Politiek/bestuurlijke context

Op 17 maart 2023 heeft Idsinga (VVD) Kamervragen aan u gesteld over het bericht 'Huizeigenaren geschokt door hoge WOZ-taxaties: 'Makkelijk scoren door schuld bij bezwaarbureaus te leggen'. U heeft in de week van 20 maart 2023 een nota ontvangen met daarbij een concept Kamerbrief over het plan van aanpak voor de ncnp-problematiek bij de WOZ en de BPM.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

¹³ Bestaande uit twee rechters/raadsheren en een militair lid.

¹⁴ Bestaande uit één rechter en twee deskundigen en in hoger beroep bestaande uit drie raadsheren en twee deskundige niet-rechters.

¹⁵ Bestaande uit twee rechters en één deskundige niet-rechter en in hoger beroep bestaande uit drie raadsheren en twee deskundige niet-rechters.

¹⁶ Bestaande uit drie raadsheren en twee deskundigen niet-rechters.



Ministerie van Financiën

①
Di 28/3
15.30 u
URB.

②
Di 28/3
17.45 u.
BWO

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Persoonsgegevens

TER ADVISERING - HEDEN

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

TER INFORMATIE

de minister

nota

Adviesnotitie BWO mobiliteit 28 maart

Datum

27 maart 2023

Notanummer

2023-0000083342

Bijlagen

1. Voorjaarspakket aanvullend klimaatbeleid
2. Overzicht dekkingsopties
3. Verslag BWO 28 maart
4. Gezamenlijke agenda BWO Mobiliteit 28 maart

Aanleiding

Op dinsdag 28 maart heeft u (staatssecretaris) een BWO over mogelijke aanvullende klimaatmaatregelen in de mobiliteit met MKE, MienW en SienW. Het BWO is onderdeel van de reeks BWO's die zijn ingepland over de klimaatbesluitvorming en een vervolg op het vorige BWO mobiliteit. U sluit aan vanuit uw beleidsmatige rol met betrekking tot de fiscaliteit en als vervanger van de minister.

In onderstaande notitie worden eerst de belangrijkste punten beschreven en daarna een advies per agendapunt. Zie bijlage 1 voor meer informatie over het IenW-pakket en bijlage 2 voor een overzicht met dekkingsopties. In bijlage 3 treft u het verslag van de vorige keer. In bijlage 4 vindt u tot slot de agenda van het BWO. NB. de definitieve versie van de stukken hebben we pas maandag (27-03) rond het middaguur ontvangen.

Geadviseerde inbreng – belangrijkste punten

- We adviseren om aan het begin bij agendapunt 1 (algemene uitgangspunten) de belangrijkste punten te markeren:
 - Het voorstel van IenW kent een forse budgettaire claim van circa 7 mld. derving aan de lastenkant en circa 4 mld. aan de uitgavenkant cumulatief t/m 2030 (waarvan slechts circa 0,5 mld. positief beoordeeld onder Klimaatfonds). Het pakket moet sluiten op nul. Er is geen extra geld beschikbaar. De derving aan de inkomstenkant slaat vooral op de grondslagerosie als gevolg van de toename in elektrische auto's.
 - Het voorstel van IenW is niet in balans en leunt sterk op extra subsidies, waarbij vrijwel alle beprijzingsmaatregelen die in het centrale pakket van het IBO Klimaat zijn voorgesteld door IenW zijn geschrapt. Twee belangrijke maatregelen ontbreken in het voorstel van IenW en zouden wat FIN betreft vanuit klimaat- en budgettair perspectief onderdeel van het pakket moeten zijn.
 - ④ Verhoging van de bpm voor fossiele personenauto's: geeft een effectieve beprijzingsprikkels om de nieuwverkoop van elektrische auto's te stimuleren en levert een budgettaire opbrengst.
 - ⑥ Verhoging van de vliegbelasting: levert een budgettaire opbrengst en leidt tot afname mondiale emissies.

28.03.23

de 4

Rue

4

Wat

← vlieg

Pagina 1 van 8

- ○ Het maatregelenpakket voor verduurzaming van personen- en bestelauto's moet in samenhang met het Betalen naar Gebruik traject worden bekeken. Aanvullende maatregelen die leiden tot extra EV-ingroei beperken het reductiepotentieel van BNG.
- ○ Dekking vindt in beginsel plaats binnen het mobiliteitsdomein. Voor de derving als gevolg van grondslagerosie kan ook breder binnen het klimaatdomein worden gekeken. Om de politieke weging te faciliteren moet er in elk geval een mobiliteitspakket in kaart worden gebracht dat budgettair rondloopt. U kunt vragen hoe MKE, MienW en SIenW tegen de dekkingsopties in bijlage 3 aankijken: welke voorkeursopties hebben ze en welke opties zijn niet bespreekbaar?
 - ■ NB. Mogelijk zal IenW suggereren om ETS 2-inkomsten als dekkingsbron te gebruiken. Dit is nadrukkelijk geen dekkingsoptie (ETS 2 moet nog worden ingevoerd, opbrengst is onzeker).
- ○ Daarnaast kan de introductie van een nationaal emissierechtensysteem voor de ESR-sectoren (gebouwde omgeving, mobiliteit, landbouw en niet-ETS industrie) helpen om het nationaal reductiedoel te borgen. Belangrijk om te starten met de uitwerking en om de uitzoekpunten nader in kaart te brengen.
- ○ Voor toekenning van middelen uit het Klimaatfonds is uitgangspunt dat alleen middelen worden toegekend voor voorstellen die positief zijn beoordeeld na de toetsing door EZK/FIN en PBL. Wij adviseren om hier aan vast te houden. Het is zeer twijfelachtig of de extra maatregelen die IenW uit het fonds wil doeltreffend zijn. Een deel is nog onvoldoende uitgewerkt. Bij de middelen voor waterstof en duurzame brandstoffen is er ons inziens een groot risico dat deze energiedragers niet voldoende beschikbaar zijn (waterstof zal in de eerste plaats naar industrie gaan, bij biobrandstoffen geldt als dat we elders bijmengverplichtingen willen invoeren).
- ○ U kunt tot slot voorstellen om de komende week samen ambtelijk een aantal illustratieve pakketten binnen het mobiliteitsdomein uit te werken, inclusief dekking. Op basis hiervan kan het politieke gesprek worden hervat:
 - ■ Samenhangend pakket voor stimulering van emissievrije personenauto's, inclusief dekking
 - ■ Verdere uitwerking van samenhangende pakketten voor goederenvervoer en lucht- en zeevaart.
 - ■ Dekking van het totale mobiliteitspakket
- Overig – designer fuels (om in te brengen tijdens de rondvraag):
 - ○ Het afgelopen jaar hebben wij van partijen begrepen dat er brandstof op de markt wordt gebracht die te gebruiken is als diesel, maar dat niet is. Het valt daardoor onder het stookolietarief voor de brandstofaccijns. Dit is twee weken terug in Rilland ook ter sprake gekomen. U bent hierover onlangs uitgebreider geïnformeerd in een aparte nota.
 - ○ U kunt aangeven dat u naar designer fuels aan het kijken bent en of daar de accijns op verhoogd kan worden, met de kanttekening dat er ook legitieme stookcollegegebruikers zijn. Daarnaast rest de vraag aan IenW of dit niet nationaal of Europees verboden kan worden. ILT heeft reeds een verbod uitgeschreven in nationale wetgeving, maar IenW is